

137. sz. Ajánlás

a tengerészek szakképzéséről

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1970. október 14-én ötvenötödik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a tengerészek szakképzéséről, mely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat Ajánlás formájában adja közre;

a mai napon, 1970. október 28-án elfogadja az alábbi Ajánlást, mely a "Szakképzésről (tengerészek) szóló 1970. évi Ajánlás" néven idézhető:

I. HATÁLY

1. (1) A jelen Ajánlás minden olyan képzésre vonatkozik, melynek célja, hogy a személyzet tagjait az állami- vagy magántulajdonban levő kereskedelmi, képzési vagy kutatási célú tengerjáró, akár teher-, akár utasszállító hajón való munkára felkészítse. A nemzeti törvények és rendelkezések, döntőbírói ítéletek vagy kollektív szerződések, ahogy az a nemzeti sajtóságok szerint helyénvaló, határozzák meg, mikor minősül egy hajó tengerjárónak.

(2) A jelen Ajánlás a fedélzeti részlegben, a rádiós részlegben, a motor részlegben vagy az éttermi részlegben való munkára, illetve általános célú személyzetnek való képzésre vonatkozik. Halászokra azonban nem vonatkozik.

II. A KÉPZÉS CÉLJAI

2. A tengerészek szakképzésének alapvető szakmapolitikai céljai az alábbiak legyenek:

- (a) a hajózási iparág hatékonyságának és a tengerészek szakmai képességének és lehetőségeinek fenntartása és javítása, oktatási igényeiket és az ország gazdasági és társadalmi érdekeit szem előtt tartva.
- (b) a kereskedelmi hajók fedélzetén baleset-megelőzési normák fenntartása és fejlesztése mind a tengeren és a kikötőkben, ezáltal csökkentve a balesetek kockázatát;
- (c) a megfelelő számú rátermett személy bátorítása arra, hogy a kereskedelmi hajózást válasszák szakmájuknak;
- (d) annak biztosítása, hogy az újonnan felvettek megfelelő szakmai alapozó képzésben részesülnek, elsőként a parton, de a fedélzeten is;
- (e) a hajózási iparág jelenlegi és várható munkaerőigényével arányos képzési és átképzési lehetőségeknek a tengerészek különféle kategóriáinak és szintjeinek rendelkezésére bocsátása;

- (f) képzési létesítményeket rendelkezésre bocsátani arra a célra, hogy az üzemeltetés, a navigáció és a biztonság területén megvalósuló technikai fejlődés a gyakorlatban is alkalmazható lehessen;
- (g) a továbbképzés és szakmai előmenetel lehetővé tétele egészen a legmagasabb szintekig minden, megfelelő képességgel bíró tengerész számára, ezáltal abban segítve őket, hogy saját hatékonyságukat, termelékenységi határaikat és szakmai megelégedettségüket is fejlesszék;
- (h) megfelelő gyakorlati képzés nyújtása a tengerészek különféle kategóriáinak és szintjeinek;
- (i) annak biztosítása, hogy, amennyire csak lehetséges, a képzés befejeztével minden résztvevő megkezdje munkaviszonyát.

III. ORSZÁGOS SZINTŰ TERVEZÉS ÉS IRÁNYÍTÁS

A. Szervezés és koordináció

3. Az országos oktatási és képzési politika tervezésekor azon országok illetékes hatóságai, ahol van vagy tervezik, hogy legyen hajózási iparág, biztosítsák, hogy a képző létesítmények általános rendszerében megfelelő tartalékok legyenek a tengerészek képzésére, és ezáltal a jelen Ajánlás 2. bekezdésében lefektetett célok megvalósíthatók legyenek.

4. Ahol a nemzeti körülmények nem engedik meg a tengerészek képzését minden szükséges kategóriában és szinten, ott más országokkal és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés lehetőségét kell megfontolni, melyek keretén belül közös tengerészeti képzési programok jöhetnek létre azon tengerészek számára, akik az egyes országos nemzeti programokban már nem kaphattak helyet.

5. (1) Minden állami és magán képzési program koordinációja és fejlesztése, mely a tengerészek képzésével foglalkozik, történjen minden országban jóváhagyott nemzeti normák szerint.

(2) Ezen programokat az illetékes minisztériumokkal, oktatási intézetekkel és más testületekkel összhangban kell létre hozni, melyeknek pontos ismereteik vannak a tengerészek szakképzéséről; e programokat úgy kell megtervezni, hogy összhangban legyenek a hajózási iparágnak a hajótulajdonosok és tengerészek szervezeteivel való konzultáció nyomán meghatározott üzemi követelményeivel.

6. Az ilyen programokat kialakító testületek feladata elsősorban-

- (a) folyamatos kapcsolatot tartani a képzőintézetekkel és minden érintett féllel, hogy ezáltal a képzés összhangban maradjon az iparág igényeivel;
- (b) rendszeresen kiszállni a hatáskörükbe tartozó képzőintézetekbe, és pontosan ismerni az éppen zajló programot;
- (c) biztosítani, hogy a rendelkezésre álló képzési lehetőségekről szóló tájékoztatás mindenkihez eljusson;
- (d) gyakorlati tengerészeti képzési programok létrehozásában és működtetésében együttműködni;
- (e) a 11. bekezdésben lefektetett általános képzési normák meghatározásában részt venni;
- (f) olyan országos tanúsítási normákat létrehozni, melyek a tengerészek különféle kategóriái és szintjei szempontjából megfelelőek;

- (g) közvetlen együttműködést bátorítani a képzőintézetek és a munkaerő-felvételért, illetve a foglalkoztatásért felelős személyek között.

7. Az illetékes hatóságok és testületek a hajótulajdonosok és a tengerészek szervezeteivel együttműködve biztosítsák, hogy a tengerészek állami és magán képzési programjairól és a hajózási iparágba való belépés feltételeiről minden információ rendelkezésére álljon azoknak, akik pályaválasztási és foglalkoztatási tanácsadást nyújtanak, illetve az állami munkaközvetítőknek és szakképző intézeteknek.

8. Az illetékes hatóságok és testületek törekedjenek az alábbiak biztosítására:

- (a) a hajógyárak, tervező műhelyek, berendezések gyártói, hajózási létesítmények, stb. segítségét igénybe veszik mind a tisztek, mind a matrózok képzésénél, ahol ez lehetséges és megfelelő.
- (b) szülessen intézkedés arra, hogy, ha egyéb tényezők azonosak, a megfelelő és elismert képzésben részesült személyek élvezzenek előnyt munkaerő-felvételkor.

9. (1) A képzési programokat rendszeresen felül kell vizsgálni és frissíteni kell az iparág fejlődő igényeinek fényében.

(2) A képzési programok felülvizsgálata során vegyék figyelembe az 1968-ban kiadott Iránymutató Okmányt annak minden későbbi módosításával és bővítésével, melyet a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet és a Kormányközi Tengerészeti Konzultatív Szervezet közösen készített, illetve mindkét szervezet jóvá is hagyta, és szakmai részletességgel foglalkozik azon témákkal, melyek közvetlenül befolyásolják a létbiztonságot a tengeren.

B. FINANSZÍROZÁS

10. (1) A tengerészek képzési programjait rendszeresen kell szervezni, és finanszírozásuk is rendszeres és megfelelő legyen, tekintettel a hajózási iparág jelenlegi és tervezett követelményeire és fejlődésére.

(2) Ahol ez megfelelő, a kormány járuljon hozzá pénzügyileg a helyi önkormányzatok vagy magántestületek által folytatott képzési programokhoz. Ezen hozzájárulás lehet általános állami támogatás, földterület adományozása, épület vagy szemléltető anyag, például hajók, motorok, navigációs berendezések és más felszerelések, oktatók ingyenes rendelkezésre bocsátása, a hallgatói segélyek vagy díjak kifizetése nappali tagozatos vagy bentlakásos iskolákban vagy oktatóhajókon.

(3) A tengerészeketől anyagi források elégtelensége miatt ne tagadják meg a lehetőséget a hajó legmagasabb tisztségeinek elérésére. Ezért lehetővé kell tenni a tengerészeknek, hogy eleget keressenek, illetve megfelelő anyagi eszközökkel kell őket javadalmazni ahhoz, hogy ennek segítségével megfelelő képzésben részesülhessenek.

(4) A tengerészeknek nyújtsanak képzést államilag üzemeltetett képzőközpontokban, amely, ahol ez lehetséges, ne legyen a résztvevők számára díjköteles.

(5) A technikai újítások bevezetése következtében szükségessé váló átképzést díjmentesen kell nyújtani az érintett tengerészeknek. Az ilyen átképzés ideje alatt a tengerészeknek megfelelő juttatás jár; a hajótulajdonos által ilyen átképzésre küldött tengerészek kapják meg teljes alapbérüket.

C. KÉPZÉSI NORMÁK

11. A képzési normákat a különféle tengerész képesítések megszerzésével kapcsolatos országos követelményekkel összhangban kell lefektetni. Különösképpen is le kell fektetni az alábbiakat:

- (a) az orvosi vizsgálatok természetét, beleértve a mellkasröntgent és cukorbetegség, hallás- és látásteresztet, melyek a képzés megkezdéséhez szükségesek; az ilyen vizsgálatok eredményelvárásai, különösen a hallás- és a látásteresztéké, különbözhetnek aszerint, milyen részlegben tervez az illető személy munkát vállalni, de semmi esetre sem lehet alacsonyabb mint a hajózási ágazatban való munkavállaláshoz megkövetelt egészségügyi norma;
- (b) a képesítésekre előkészítő szakképzési tanfolyamokhoz megkövetelt általános oktatási szint;
- (c) a tantervben tárgyalandó témák, így például navigáció, tengerészet, rádióhasználat, elektronika, gépészet, vendéglátás, emberi kapcsolatok;
- (d) a vizsgaköteles tanfolyamok esetében a befejezéskor leteendő vizsgák természete;
- (e) az eljárás, mely által a hatóságok biztosítják, hogy a képzőintézmények oktatószemélyzete birtokában van a szükséges tapasztalatnak és képesítésnek, beleértve a műszaki és üzemeltetési fejlesztésekkel kapcsolatos megfelelő szintű gyakorlati és elméleti tudást.

IV. KÉPZÉSI PROGRAMOK

12. A különféle képzési programok alapuljanak a hajón ténylegesen felmerülő feladatokon. Ezeket időközönként felül kell vizsgálni, és fel kell frissíteni, hogy az oktatás tényleg lépést tartson a technikai fejlődéssel. Ahogy ésszerűen megoldható, a tananyag tartalmazza az alábbiakat:

- (a) navigációs képzés, tengerészet, hajókezelés, jelzések, tehermozgatás és tárolás, hajókarbantartás, illetve egyéb, a kereskedelmi hajók üzemeltetéséhez szükséges tárgyak;
- (b) az elektronikus és mechanikai segédeszközök, így a rádió, radar, rádió iránykereső és iránytű használatának oktatása;
- (c) elméleti és gyakorlati oktatás az életmentő és tűzoltó-berendezések használatáról, tengeren való túlélés módszeréről és a tengeri létbiztonság egyéb szempontjairól;
- (d) elméleti és gyakorlati oktatás a fő hajtóművek és azok segédberendezéseinek üzemeltetéséről, karbantartásáról és javításáról, külön hangsúlyt fektetve azokra a berendezésekre, beleértve az elektronikus szerkezeteket is, melyeket az adott ország hajóin használnak;
- (e) képzés a vendéglátó részleg számára, ahogy az utas-kapcsolattartók, szakácsok, pincérek és a konyhaszemélyzet számára szükséges, szem előtt tartva az egyes hajókatégoriák közötti különbségeket;
- (f) képzés a baleset-megelőzésről a hajó fedélzetén, különösen, ami a biztonságos munkavégzési gyakorlatot illeti az egyes részlegekben, beleértve a szakmai tárgyak részeként oktatott személyes biztonságot, továbbá az elsősegély, az orvosi ellátás és

kapcsolódó tárgyak oktatását, egészségügyet és testnevelést, elsősorban az úszást; a betegellátást és különösen is a hajó egészségügyi ellátásának felelősei számára nyújtott speciális képzés azon orvosi útmutató tartalma alapján történjen, melyet az illetékes hatóságok állítottak össze, és ez kapcsolódjon az rádiós orvosi szolgáltatások teljeskörű alkalmazásához.

- (g) különösen a 18 év alatti tanulók esetében általános ismereteket biztosító tárgyak oktatása;
- (h) a szociális és munkaügyi törvényeknek és szabályoknak a kereskedelmi hajók üzemeltetéséhez, a munkaügyi kapcsolatokhoz, a tengerészethez, a közlekedésgazdaságtanhoz, tengeri biztosításhoz, tengerjoghoz, stb. kapcsolódó elemeinek oktatása;
- (i) vezetéstechnikai oktatás, beleértve olyan tárgyakat mint a személyzeti kapcsolatok és a munkafolyamatok vizsgálata.

13. A képzési programok tervezési szempontjai között szerepeljen az is, hogy a tanfolyamok a tanulókat egy képesítésre készítsék fel, melyek, ha lehetséges, közvetlenül csatlakozzanak egy országos tanúsítási normarendszerhez. Ezek tartalmazzanak megfelelő gyakorlati képzést, és vegyék számításba az illetékes hatóságok által az egyes képesítési szintekkel kapcsolatban lefektetett minimális életkort és minimális szakmai tapasztalatot. Figyelembe kell venni további országosan elismert képesítéseket is.

14. Az egyes képzési programok időtartama legyen elégséges ahhoz, hogy a tanulók elsajátítsák az oktatott tananyagot, meghatározása pedig az alábbi szempontok szerint történjen:

- (a) az adott, a hajó fedélzetén végzendő feladat által megkövetelt képzési szint, melynek megtanítására a tanfolyamot tervezték;
- (b) a tanulóktól a tanfolyam elkezdéséhez megkövetelt általános képzettségi szint;
- (c) a tanulók korábbi gyakorlati tapasztalata.

V. TENGERÉSZEK ÁLTALÁNOS KÉPZÉSI PROGRAMJAI

15. A tengeri munkával kapcsolatban tapasztalatlan fiatal személyek számára legyen a tanulókat a fedélzeti munkakörnyezethez és hajón való biztonságos munkavégzési gyakorlathoz szoktató szakmai alapképzés, illetve, ahol lehetséges és célszerű, legyenek a hajón folytatott oktatás előtti tanfolyamok, melyek megfelelő képzést nyújtanak a fedélzeti, géptermi és éttermi részlegeken szolgáló matrózok szokványos feladataihoz, segítenek a személyiség megfelelő fejlődésében, az önfegyelem, illetve a felelősségtudat kialakulásában.

16. Megfelelő képzési tanfolyamok is álljanak rendelkezésre, melyek a fiatal, szükséges képességekkel felruházott személyeknek lehetővé teszik, hogy jelenleg országuk kereskedelmi flottájában elfogadott törvényes képesítésekre vagy diplomákra felkészüljenek akár tiszti, akár matróz kategóriákban.

17. A továbbképzés és az előmenetel céljából végzett oktatás - egyéb eszközök mellett - tengerszakmai iskolákban és szakmai képzőintézetekben szervezett rövid tanfolyamokon és levelező tanfolyamokon nyújtandók, melyek tartalmát kifejezetten az adott tisztek vagy matrózok megfelelő kategóriáinak igényeihez szabják, aszerint, hogy a tanfolyamon részt vevő személyek milyen fokozatra szeretnék továbbképezni magukat.

VI. HALADÓ KÉPZÉS

18. (1) Átképzési, ismeretfrissítő és tudásfejlesztő képzési lehetőség álljon a megfelelő tisztek és matrózok rendelkezésére, mely lehetővé teszi számukra, hogy szakmai ismereteiket és tudásukat növeljék és szélesítsék, és lépést tartsanak a technikai változásokkal, különösen is, ami az automatikus hajók kifejlesztését és a hajó fedélzetén megjelenő új üzemeltetési módszerek által támasztott követelmények teljesítését illeti.

(2) Az ilyen tanfolyamokat például arra lehet alkalmazni, hogy általános tanfolyamokat kiegészítsenek velük, illetve, hogy haladó szintű szakismereteket oktassanak, megnyitva ezzel a lehetőséget az előmenetel felé, továbbá arra, hogy haladó elektronikai oktatást tartsanak a személyzet megfelelő tagjainak.

(3) Külön hangsúly kell helyezni arra, hogy a kapitányok, egyéb tisztek és matrózok képesek legyenek új hajótípusokat biztonságosan irányítani és üzemeltetni.

19. Ahol ez a képzést megkönnyíti, a hajótulajdonosok a hajójuk fedélzetén foglalkoztatott szakképzett matrózokat engedjék el időszakonként parton, megfelelő iskolában szervezett képzésre, hogy ezáltal képességeik fejlődhessenek, megtanulhassák az új technika, az új berendezések alkalmazását, és érdemessé váljanak szakmai előmenetelre. A fedélzetén előljárói beosztásban dolgozó személyek aktívan bátorítsák ezen képzések igénybe vételét.

VII. KÉPZÉSI MÓDSZEREK

20. A kiválasztott képzési módszerek legyenek a lehető leghatékonyabbak, és legyenek tekintettel az oktatás természetére, a tanulók előzetes tapasztalatára, általános oktatási szintjére és életkorára, illetve a rendelkezésre álló szemléltető eszközökre és pénzügyi forrásokra.

21. A tanulók aktív részvételét igénylő gyakorlati képzés legyen minden képzési program fontos része. Ez nyújtható úgy, hogy a tengerészeket képzési időszakokra kereskedelmi hajókon teljesítendő szolgálatra, gépészműhelyekbe, illetve hajóépítő-üzemekbe, vagy hajózási társaságok irodáiba osztják be.

22. A képzőintézetek által használt oktatóhajók nyújtsanak gyakorlati oktatást a navigáció, a tengerészet, a gépek üzemeltetése és karbantartása, illetve egyéb tengerészeti tárgyak területén és átfogó fedélzeti biztonsági kérdésekben.

23. A képzési programok során megfelelő szemléltetőeszközök, így például szimulátorok, gépek, hajómodellek, hajófelszerelések, életmentő felszerelések, navigációs eszközök és teherkezelő berendezések használandók. Az ilyen felszereléseket aszerint kell kiválasztani, hogy a tanulótól később milyen fedélzeti gépek és berendezések használatát várják el.

24. Filmek és más audiovizuális segédeszközök is használandók megfelelő esetekben-

- (a) azonban nem szemléltető eszközök helyettesítésére, hanem azok kiegészítésére, melyek használatában a tanulók maguk is aktívan részt vehetnek,
- (b) mint fő oktatási segédeszköz egyes speciális területeken, mint pl. a nyelvoktatásban.

25. A képzés részeként nyújtandó elméleti képzés és általános oktatás kapcsolódjon a tengerészek számára szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekhez.

VIII. NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

26. Az országok működjenek együtt a tengerészek szakképzésének előmozdításában. Egyes esetekben különleges gyakorlati értéket képviselhet, ha ez regionális alapon történik.

27. Ezen tevékenység során együttműködhetnek a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel és más nemzetközi intézménnyel, különösen is a Kormányközi Tengerészeti Konzultatív Szervezet vagy más országokkal-

- (a) az oktatószemélyzet szerződtetésében és kiképzésében;
- (b) képzési létesítmények kialakításában és fejlesztésében mind tiszték és matrózok számára;
- (c) közös képzési létesítmények kialakításában más országokkal, ahol erre szükség van;
- (d) képzőintézményeknek más országok kiválasztott tanulóinak vagy oktató képzésben résztvevő hallgatóinak rendelkezésére állítása, illetve tanulók vagy oktató képzésben résztvevő hallgatók más országokba küldése;
- (e) személyzet, illetve tájékoztató- és oktatóanyagok cseréjére irányuló nemzetközi programok, nemzetközi szemináriumok és munkatestületek szervezése;
- (f) megfelelően képesített és tapasztalt oktatók kiküldése más országok tengerészeti képzőintézeteibe.

IX. A JELEN AJÁNLÁS HATÁSA A KORÁBBI AJÁNLÁSOKRA

28. A jelen Ajánlás felülírja a Tengerészek szakképzéséről szóló 1946. évi Ajánlást.